

Krystian Nowak

Nowodworce, gm. Wasilków, woj. białostockie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 13, 18-19

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zabytków, wystąpiły liczne węgielki drzewne.

Wyroby krzemienne /poza obiektem mieszkalnym/ koncentrowały się w dwóch krzemienkach /każda o średnicy ok. 3 m/. Wśród narzędzi znaleziono: 6 wiórowych drapaczy łukowych lub prostych, smukłych i krępych /m. in. z łuskany bokami/, 1 rylec węglowy, smukły, 1 przekłuwacz zagięty /typu Zinken/, 1 półtylczak typu Kostionki, 3 zwykłe półtylczaki poprzeczne, fragmenty wiórowców, 5 odpadków mikrorylcowych oraz interesujący zestaw mikrolitycznych ostrzy. Wśród tych ostatnich są formy geometryczne: półksiężyc oraz dwa tylczaki o tyłcach prostych /w tym wiórek tyłcowy/, jeden tylczak o falistym tyłcu z retuszem podstawy, dwa tylczaki łukowe z wierzchołkiem w przysączkowej części wiór /mikrograwety/. Na szczególną uwagę zasługuje duże, dość masywne ostrze liściowate z bogatym płaskim załuskaniem dolnej strony nasady oraz posiadające w części wierzchołkowej słabo wydzielony masywny kolec przekłuwacza, również załuskany płasko na stronie dolnej. Do wyrobu narzędzi służył niemal wyłącznie półsurowiec wiórowy i wiórkowy, który uzyskiwano zarówno z jednopiętowych jak i dwupiętowych rdzeni. Późniejszą domieszką są bardzo drobne fragmenty ceramiki "sznurowej" z epoki brązu zalegające w próchnicy.

Trudno w tej chwili jednoznacznie określić chronologię i charakter kulturowy zespołu. Można jedynie stwierdzić, że zawiera on elementy charakterystyczne dla szeroko pojętego "magdalenieniu".

NOWODWORCE, gm. Wasilków
woj. białostockie
Stanowisko 1

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Białymstoku

Badania prowadził mgr Krystian Nowa. Finansował WKZ w Białymstoku. Trzeci sezon badań. Stanowisko wydmowe wielokulturowe, obozowiska mezolityczne i z epoki brązu.

Badaniami objęto jedynie wykop IV będący wykopem torfowym i zarazem przedłużeniem wykopu I w kierunku północnym oraz założony 10 m na W od wykopu IV wstępny wykop w centrum krzemienicy.

Wykop IV. Przebadano 19 m² do głębokości 1,70-1,90 m od powierzchni. Badania tegoroczne potwierdziły istotę wiązania /stratygrafia i zabytki/ dolnej gleby z wykopu IV z dolną glebą w wykopie I /por. IA - 1978/.

Poziomy kulturowe przedstawiają się w wykopie IV następująco: /schematyczny opis podaję dla części południowej wykopu/

- 1 - piasek nawiany, drobnoziarnisty, /do 20 cm od pow. /. Zabytki: fr. szkła, fr. ceramiki trzcinieckiej i ceramiki typu leśnego, rdzeń dwupiętowy, rylec węglowy;
- 2 - piasek średnioziarnisty, resztki torfu piaszczystego /20-22 cm/ podglebie /22-40 cm/. Zabytki: 4 małe tylczaki i fr., trapez z retuszem podstawy i 1 fr. trapezu, wkładka retuszowana, skrobacz,

- rylczak, rylec klinowaty, 2 wierzchniki rdzeni jednopiętowych i 2 rdzenie jednopiętowe oraz duża ilość bliżej nieokreślonej ceramiki typu leśnego. Synchronizować ten poziom można z wykopem II /zachodnim/ - /por. IA - 1977/;
- 3 - piasek drobnoziarnisty, słabo gliniasty /40-48 cm/, Zabytki: 5 ryliczków, drapacz i skrobacz oraz nieokreślone okruchy ceramiki;
- 4 - piasek drobnoziarnisty, luźny, iluwium /48-80 cm/. Zabytki: 1 trójkąt z retuszem trzeciego boku /TE/, 2 fr. zbrojników, rylec węglowy duży, rdzeń jednopiętowy płaski oraz charakterystyczna ceramika, która wystąpiła w wykopie III /centralnym/. Synchronizacja z wykopem III wydaje się oczywista - tym samym potwierdza to spodziewane rozdzielanie zabytków zaliczanych do tzw. mezolitu ceramicznego co najmniej na dwie fazy! Niektóre zabytki z tego poziomu - występujące w spągu w-wy, można synchronizować z poziomem górnym w wykopie I, lecz wymaga to dalszego sprawdzenia;
- 5 - inicjalny poziom glebowy /?/, piasek drobnoziarnisty w spągu poziomo laminowany /80-105 cm/. Zabytki: rylec węglowy, skrobacz, 2 rdzenie, w tym jednopiętowy i dwupiętowy. Synchronizowany z wykopem I - poziom dolny;
- 6 - mułek biały, poziomo warstwowany, w spągu wytrącenia manganowe /105-140 cm/. Zabytków brak. Poniżej bruk kamienisto-żwirowy /kamienie do 20 cm śr. / /140-160 cm/ i na gł. 160-190 cm - piasek gruboziarnisty, facja korytowa.

W wykopie obok /5 m²/ trafiono w niezwykle bogatą krzemienicę z elementami kultury ceramiki strefy leśnej przemieszana z kulturą trzciniecką /por. IA - 1977/.

Materiały przechowywane będą w Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

NOWY MŁYN, gm. Mirzec
wpj. kieleckie
Kompleks kopalniano-
przetwórczy hematytu
RYDNO

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Epoki Kamienia
w Warszawie

Badania prowadził prof. dr Romuald Schild /autor sprawozdania/ oraz mgr mgr Halina Królik i Maria Marczak. Finansował IHKM PAN. Czwarty sezon badań po przerwie od 1961 r. Kopalnia, stanowiska przetwórcze i osadnictwo z eksploatacją hematytu /ochry/ z późnego paleolitu, mezolitu i neolitu.

W bieżącym sezonie prace skoncentrowały się prawie wyłącznie na eksploracji pola górniczego kopalni hematytu Rydno, położonego w Nowym Młynie, gdzie rozkopano 3 wykopy o łącznej powierzchni 1,5 ara. Zostały